

Olje- og energidepartementet, OED
Postboks 8148 Dep.
0033 OSLO

Vår referanse: 13/01082-4
Arkivkode: 0
Saksbehandler: Niklas Kalvø Tessem
Deres referanse:
Dato: 26.03.2015

Høring - Europakommisjonens melding om EUs energiunion

Bakgrunn:

Europakommisjonen la 25.februar fram en melding om EUs energiunion. Med energiunionen tar Kommisjonen grep for å etablere en helhetlig og langsiktig energipolitikk for EU. Meldingen vil følges opp av en rekke konkrete lovforslag.

Energiunionen har fem gjensidig forsterkende og nært relaterte dimensjoner, som skal gi bedre energisikkerhet, bærekraftighet og konkurransedyktighet.

- *Energisikkerhet, solidaritet og pålitelighet*
- *Et fullt integrert europeisk energimarked*
- *Energieffektivisering som skal bidra til dempet etterspørsel av energi*
- *Dekarborisering av økonomien*
- *Forskning, innovasjon og konkurransedyktighet*

KS Bedrift mener oppsummert:

- EU bør ha fokus på en klima- og energiunion som har markedsbaserte tilnærminger som bærebjelke. Norge må ha full markedsmessig integrasjon med resten av Europa og mest mulig deltagelse i europeiske organer.
- Norge må fokusere på implementering av tredje energimarkedspakke i tråd med utviklingen i Europa. Norge bør i mindre grad forsøke å ligge i forkant av europeisk politisk utvikling på energiområdet, særlig i tilfeller hvor norske bedrifter blir påført ekstra kostnader og andre bedrifter i Europa slipper de samme kostnadene.
- Som representant for flere bransjer mener KS Bedrift det er svært positivt at Europakommisjonen legger vekt på at tiltak innen energisektoren må ses i sammenheng med klima-, avfalls- og transportpolitikken.

KS Bedrift mener generelt:

KS Bedrift arbeider med prosessene rundt Energiunionen gjennom vår paraplyorganisasjon CEEP, men vil også komme med innspill til OEDs behandling av temaet.

KS Bedrift er positiv til at EU ønsker å se helhetlig på energi- og miljøpolitikken, hvor flere av virkemidlene tidligere har vært fragmenterte og til dels motstridende. Ideen om Energiunionen er god,

KS Bedrift

Haakon VII's Gate 9
0161 Oslo

Postboks 1378 Vika
0114 Oslo

Telefon: 24 15 26 00
Faks: 22 83 22 22

ks-bedrift@ks.no
www.ks-bedrift.no

og det er viktig å se hele bakgrunnen for forslaget. Ønsket om Energiunionen skyldes i stor grad ønsket om stabilitet på gassleveranser til Europa. Dermed er det første punktet om energisikkerhet førende for alle andre punkter.

KS Bedrift ønsker at EU i større grad fokuserer på en energi- og klimaunion, som setter markedsbaserte klima- og energitilnærminger i fokus, i tillegg til forsyningssikkerhet. Disse forholdene kan være gjensidig forsterkende. Et bedre integrert marked for energi, og tilgang på energiforsyning fra flere kilder, kan bidra til bedre forsyningssikkerhet om det gjøres på en bærekraftig måte. Markedstankegangen er i dag en bærebjelke i europeisk og norsk energipolitikk. Det er viktig at Norge er en integrert del av det europeiske energimarkedet.

KS Bedrift mener tiltak innen energisektoren må ses i sammenheng med både klima- og avfallspolitikken. Fremtidens energisektor må kunne imøtekomme forventet befolkningsvekst og behovet for mer energi og varme. En fornuftig utnyttelse av tilgjengelige ressurser, vil kunne bidra til at Europa når sine mål. Utnyttelse av spillvarme fra avfallsforbrenningsanlegg bidrar både til reduserte klimagassutslipp og en effektiv utnyttelse av restavfall, siden dette ikke egner seg til materialgjenvinning eller biogassproduksjon. Samlet sett bidrar slike løsninger til en mer bærekraftig samfunnsutvikling. I den forbindelse er KS Bedrift positiv til at Europakommisjonen ønsker å videreutvikle synergiene mellom energieffektivitet, ressursutnyttelse og den sirkulære økonomien. Avfallsressurser og biogass er en del av løsningen på Europas energiutfordringer.

KS Bedrifts kommentarer til hver av de fem dimensjonene:

1. Energisikkerhet, solidaritet og pålitelighet

KS Bedrift mener det er svært viktig med norsk deltagelse i det europeiske energibyrået ACER, og at dette avklares raskt. ACER er viktig for norske interesser da byrået vil fungere som en overdommer i saker relatert til mellomlandsforbindelser og energiavtaler. Det er positivt at Europakommisjonen eksplisitt sier at EU vil fortsette med å integrere Norge i sin interne energipolitikk.

2. Et full integrert energimarked

KS Bedrift støtter vurderingene om at første prioritet må være full implementering av tredje energimarkedspakke, før det kommer nye store lovforslag på området. Deretter er det naturlig å videreutvikle regelverket. Det er stor forskjell på implementeringen av tredje energimarkedspakke i de ulike EU-landene.

I Norge er det dessverre en tendens til å ville videreutvikle EU-regelverket før EU gjør det selv. Dette kan være svært uheldig for norske aktører, siden EU-regelverket ofte følger en annen dynamikk enn hva tilfellet er i det lille og relativt homogene norske energisystemet. Her vil vi spesielt nevne Reiten-utvalgets rapport « Et bedre organisert strømmnett », som går alt for langt i å ville innføre funksjonelt skille mellom nettvirksomhet og kommersiell virksomhet (og relatert regelverk). Det er uaktuelt å innføre et slikt universelt krav i EU på nåværende tidspunkt, og selskapsstrukturen i andre europeiske land tilsier at dette ikke nødvendigvis vil bli tilfellet heller. Her risikerer vi et unødvendig strengt og kostbart regelverk for norske energiselskaper. Unntaksbestemmelsen fra funksjonelt skille for selskaper som har færre enn 100.000 kunder, er i dag hjemlet i direktivet. Norge bør avvente EU i denne saken.

KS Bedrift støtter tiltak som bedrer transparens og markedsvilkår i det europeiske energisystemet, da særlig på engrosmarkedet hvor den virkelige konkurransen i kraftmarkedet finner sted. Konkurransen

mellom børser og full åpenhet i prissettingen vil være et gode for konsumenter i Europa. Vi er skeptiske til kapasitetsmarkeder, siden det i verste fall kan subsidiere fossilt brensel. På den annen side er det nødvendig med midlertidige løsninger som kan sikre kraftforsyningen i anstrengte situasjoner med mye uregulerbar kraft. En godt utformet løsning som sikrer at fornybar energi får prioritet, og at alle land kan delta på kapasitetsmarkedene, kan være tilstrekkelig for å håndtere disse markedene på en god måte. Her er det viktig at norske energiresurser kan være med på kapasitetskonkurransen.

Når det gjelder sluttbrukermarkedet er KS Bedrift av den primære oppfatning av at den største konkurransen og betydningen for prisfastsettelsen skjer i engrosmarkedet. Det må være konkurranse i sluttbrukermarkedet også, og det må være slik at nettselskapene fortsatt har kontakt med kundene. Nettselskapet må ha all direkte kommunikasjon med kundene om tekniske forhold. Mindre nettselskaper bør kunne ha mulighet til å utnytte synergier med andre ressurser i energiselskapet. Alternativt blir nettjenestene dyrere for kundene, noe som ikke er en ønsket utvikling i en økonomisk presset tid for Europa.

KS Bedrift ser at ulike skatter og avgifter er et hinder for fri konkurranse på strømsalg i Europa. Dette er en erfaring vi har fått fra arbeidet med et felles nordisk sluttbrukermarked. Det samme gjelder subsidier til fossilt brensel og regulerte priser til enkelte kunde grupper. Vi ønsker at EU fortsetter å jobbe for harmonisering slik at det blir jevnere konkurranse i energimarkedene.

3. Energieffektivisering som skal bidra til dempet etterspørsel av energi

KS Bedrift er i utgangspunktet positiv til tiltak som kan dempe etterspørsel etter energi. Krav til industri, produktkrav og nye bygg, samt incentiver til renovering av gamle bygg, framstår som svært effektive tiltak i den sammenheng. Med slike tiltak er forbruket allerede på vei nedover. Det har vært en god teknologisk utvikling både innen bygg, transport og andre typer produkter. Denne utviklingen bør fortsette på en kontrollert måte, og vi mener at det ikke bør være noe krav til at energiselskaper skal være ansvarlige for at kundene reduserer forbruket, med mindre det inngår i kommersielle avtaler. Ansvarer bør ligge hos myndighetene som kan oppnå besparing gjennom lovgivning og incentiver.

KS Bedrift er tilhenger av en balansert tilnærming til energieffektivisering. Tiltakene må ses i sammenheng med eventuelle kraftoverskudd og innfasingen av mer fornybar energi, og man må også se på innvirkningen i forhold til karbonprisen. I Norden har vi et økende kraftoverskudd som skyldes flere forhold, blant annet mildere og våtere vær, mer fornybar energi i systemet og mindre industriproduksjon. Dermed må man se på et økende tilbud i sammenheng med redusert etterspørsel, som har ført til kraftoverskudd og lave priser. For investorer innen fornybar energi blir det vanskelig å satse stort på et produkt hvor etterspørselen stadig synker.

Kundene i Europa ser med økende skepsis på utbygging av fornybar energi som krever enorme subsidier og som fører til problemer med forsyningssikkerheten. Når tiltakene innen energieffektivisering også virker negativt inn på karbonprisen, siden fossilt brensel har kvoteplikt, økes behovet for å se på alle tiltak i sammenheng. Energieffektivisering bør redusere behovet for fossilt brensel, og tiltakene må innføres gradvis for å sørge for en kontrollert utfasing av fossil brensel og innfasing av fornybar energi for å dekke det resterende behovet. Vi mener også at incentiver til energieffektivisering innen bygg, produkter og industri må suppleres med utfasing av subsidier til fossilt brensel. Da vil karbonprisen påvirkes i mindre grad.

4. Dekarbonisering av økonomien

KS Bedrift støtter tiltak som kan øke karbonprisen i ETS. Et velfungerende ETS-system vil være en god måte å få til en balansert utvikling for utfasing av fossilt brensel. Vi støtter samtidig Europakommisjonens tilnærming med en regional auksjonering av fornybar utbygging. Det er viktig å kanalisere utbygging til områder hvor man best kan nyttiggjøre seg bruk av ressursene. En regional auksjonering vil kunne gjøre utbyggingen mer balansert og kontrollert. Norske aktører bør også kunne delta i slike auksjoner, og Norge bør kunne møte nye fornybarkrav gjennom samarbeidsmekanismer med andre land.

KS Bedrift støtter også tiltak for å gjøre transportsektoren mindre avhengig av fossilt brensel, blant annet gjennom mer transport på sjø og skinner og incentiver for elektriske biler. Elektriske biler kan gi noen utfordringer i forhold til effektbehov lokalt, men kan også bidra til batterikapasitet og lagring av fornybare energiresurser. Det er derfor viktig at nettselskapene blir tatt med på råd i forhold til å dimensjonere nettet på best mulig måte til lavest mulig pris.

5. Forskning, innovasjon og konkurransedyktighet

KS Bedrift mener det er bra at uferdig teknologi får støtte til videre utvikling. Disse subsidiene bør gradvis fases ut etter hvert som teknologiene blir mer modne. På den måten vil flere ulike teknologier eksponeres for markedet og konkurrere om å være de beste løsningene. Vi mener Norge i økende grad bør satse på forskning og utvikling innen fornybar energi, slik at den bransjen kan øke i volum med fallende etterspørsel i olje – og gassnæringen. Norge har enorme muligheter og solid erfaring innen energiproduksjon, og bør kunne eksportere og selge denne teknologien til blant andre EU-land. Norge bør derfor også søke å delta i flest mulige europeiske forskningsprogrammer, samtidig som vi legger til rette med egne midler.

Med hilsen
KS Bedrift

Bjørg Ravlo Rydsaa
Direktør

Kristin H. Lind
Leder energi